

Even naar de overkant

[Uitwisseling specialisten Nederland en Curaçao \(Amigoe\)](#)

Thursday, 31 March 2011 20:15

WILLEMSTAD — De afgelopen zeven dagen hebben specialisten van de Nederlandse Vereniging van Algemene Gezondheidszorg (NVAG) op het gebied van management, beleid en onderzoek informatie uitgewisseld met Curaçaose vakgenoten rond de gezondheidszorg in beide landen.

De uitwisseling had het karakter van bijscholing en wordt in Nederland officieel geaccrediteerd als specialistische bijscholing. De bijscholing wordt volledig meegeteld bij de herregistratie van Artsen Maatschappij en Gezondheidszorg (medisch specialisten op het gebied van management, beleid en onderzoek in de gezondheidszorg).

Verschillende onderwerpen hebben de revue gepasseerd, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, Inspectie Volksgezondheid, infectiebestrijding, jeugdgezondheidszorg, financiering en verzekering van de zorg. De bijscholing bestond uit diverse presentaties en discussies die op de St. Martinus University (Brionplein) hebben plaatsgevonden. Daarnaast zijn de Nederlandse experts op wetenschappelijke excursies naar een aantal Curaçaose gezondheidszorginstellingen geweest. De medische experts kwamen niet alleen. Ook hun partners waren uitgenodigd. Voor hen was er een apart partnerprogramma. Na afloop concludeerden de deelnemers dat de verschillende problemen in de Curaçaose gezondheidszorg niet uniek zijn. Wel is het noodzakelijk om continu aandacht aan deze problemen te besteden en naar oplossingen te zoeken. Ook concludeerden de deelnemers dat de Curaçaose gezondheidszorg op een hoog niveau functioneert. Desondanks bevelen de deelnemers aan om duidelijke keuzes te maken rond de kwaliteit van de gezondheidszorg in verhouding met de schaarse financiële middelen. Hetzelfde doet men in Nederland.

Het idee ontstond in de intercollegiale toetsing (ICT) groep nummer 57, die jaarlijks zes keer bijeenkomt bij de GG&GD Utrecht. Sinds 2009 was een collega, dr Sirving

Keli uit Curaçao aangeschoven om de doodeenvoudige reden dat er op Curaçao geen ICT groep aanwezig was. Voor de herregistratie als Arts Maatschappij en Gezondheid is intercollegiale toetsing een verplicht onderdeel. Sirving verlegde zijn grenzen en kwam in Utrecht terecht. Nadat hij in mei 2010 voor de tweede keer deelnam,

opperde ik, als voorzitter, om eens op Curaçao enkele ICT bijeenkomsten te houden. Het leek me wel aardig om op een andere plek de diepgang van onze werkzaamheden te ervaren. Dit idee werd gretig aanvaard en één van de deelnemers van de ICT groep, Jan Vosters, tevens secretaris van de NVAG stelde voor om deze vlucht in een breder context te plaatsen. Curaçao zou immers op 10 oktober 2010 autonoom binnen het Koninkrijk worden. De gezondheidszorg daar ging op de schop. Het zou mooi zijn om vanuit de brede expertise vanuit de ICT groep en leden van de NVAG wederzijdse ervaringen uit te wisselen. Vol genoeg stemden we in met zijn voorstel en gaven Jan en Sirving carte blanche om een en ander te organiseren.

Sindsdien hield Jan ons per email op de hoogte van zijn vorderingen. Het uiteindelijke plan kreeg steeds meer gestalte. Twintig onderdelen van de gezondheidszorg stonden op de agenda om besproken te worden. Lokale artsen en gezondheidswerkers zouden het Curaçaose verhaal vertellen en wij zouden onze Nederlandse ervaringen belichten. Naast 11 leden van de ICT groep meldden 20 artsen, de meesten lid van de NVAG, zich voor de studiereis aan. Ook was het mogelijk om je partner mee te nemen, waar een enkeling gretig gebruik van maakte. Mijn opdracht was om naast een praatje over de zorg aan dak- en thuislozen ook twee ICT bijeenkomsten te leiden. Om de Curaçaose artsen hierin wegwijs te maken konden ze aansluiten bij de reguliere groep. Daarna zou ik een ICT groep begeleiden met alle Curaçaose artsen en twee van onze reguliere leden. Het aantal artsen Maatschappij en Gezondheid op Curaçao bedraagt 6. Naast Sirving zijn dit twee jeugdartsen en drie verzekeringsartsen. Volgens de richtlijnen van de KNMG is het niet mogelijk dat het zestal gezamenlijk een ICT groep vormt, wegens de diversiteit van de werkzaamheden. Dat betekent dat een groep gevormd zou moeten worden met soortgelijk artsen die werkzaam zijn op Aruba en de BES eilanden (Bonaire, St. Eustatius en St. Maarten).

In januari 2011 was het programma op papier rond. Op 23 maart was het eindelijk zover.

Op die dag was het om 5.30 uur niet moeilijk om een arts te vinden in de vertrekhal van Schiphol. Vanuit de GG&GD namen Willem Wiersma en Roxana van Nispen en ondergetekende deel aan de reis. Omdat een deel van de ICT groep geen lid was van de NVAG en omdat niet ieder

NVAG lid elkaar kende (ondanks het dertigjarige bestaan van de organisatie) stelde men zich uitgebreid aan elkaar voor. Net op tijd konden we het vliegtuig halen. Een propvolle Boeing 767 was ons 'thuis' gedurende de 10 uur durende vlucht. Enkelen probeerden te slapen, een boek te lezen of legden de laatste hand aan hun praatje. Stijf stapten we na de vlucht de warmte van Curaçao in. Vanaf dat moment raakten we in het ritme van de tropen. Alles op zijn tijd en vooral niets overhaasten. De

controle door de douaniers was streng en tijdrovend. Voordat iedereen zijn bagage te pakken had en een plaats in de bus had veroverd, waren we uren verder. Het landschap stook voorbij. Zonder cacteeën zou ik vermoeden dat ik in Spanje zat. De verkeersborden en naamplaten langs de weg hielden me in de realiteit. Na een enerverende rit schaarden we ons in de lange rij aan de hotelbalie van het Plaza Hotel in Willemstad om ons in te checken. Om 17.00 uur plaatselijk tijd gooide ik mijn koffer op het twee persoons bed in een kamer op de vijfde etage. Direct zicht op zee (het hotel lag aan de zee); geen mogelijkheid om het raam te openen. Duidelijk was de dwingende boodschap om vooral de airco niet uit te zetten. Het effect van deze kunstmatige klimaatbeheersing voelde je direct als je je kamer uitstapte. Gangen waren klam. Na een verplicht voorstelrondje met alle reisgenoten in het restaurant van het hotel stortten we ons op het buffet. De kosten waren bij de reissom inbegrepen. Wisten wij veel dat je de drankjes zelf moest betalen. Veel konden we niet drinken, want om 20.00 uur werden we op de St. Martinus Universiteit verwacht.

De zware maaltijden en discussies herkauwend liepen we over de unieke brug naar de Universiteit, die slechts op 5 minuten van het hotel ligt. Deze brug verbindt de twee delen van de stad, waardoor je snel te voet naar de overkant kan. Met de auto moet je over een andere brug, die in 1969 door een constructiefout instortte, wat aan elf mensen het leven kostte. Het programma werd met alle aanwezigen doorgenomen en aangepast. Vele mitsen en maren en onduidelijkheden of sommige evenementen door konden gaan galmden door de koele zaal Na 90 minuten was het hele programma zo goed als af. Het voor Nederlanders vroege tijdstip (stipt 08.00 uur) was voor niemand een probleem. Althans op dat moment. Later bleek men daar anders over te denken. Het partnerprogramma kende wat meer houvast, maar ook hier werden enkele slagen om de arm gehouden. Na een indrukwekkend verhaal over de Curaçaose geschiedenis van Bernard Whiteman, Arts M&G en directeur Volksgezondheid, en Ton Teunissen (arts M&G en de prijsuitreiker van de NVAG handdoek) keerden we om 22.15 uur op onze schreden terug. In de kleine bar van het hotel leerden we een nieuwe vriend kennen, die ons tot het moment van het afscheid continue heeft bijgestaan: Polar bier. De NVAG heeft het Venezolaanse bier voorgoed in haar hart gesloten.

De tweede dag leidde Sirving ons rond door zijn woonplaats. Om 08.00 stipt stonden we voor het hotel in de al brandende zon. Sirving voegde zich even later bij ons schroomde niet ons te vergasten op de meest pittoreske details van de stad. Het Fort van Amsterdam met de residentie van de Gouverneur en de Handelskade zijn toeristische trekpleisters. Om 10.00 uur lieten wij als deelnemers van de ICT groep de rest in de steek en togen aan het werk. De overige leden ondergingen gelaten het partnerprogramma. Het door

Sirving ingebrachte dilemma en de grootte van de ICT groep noopten ons om de laatste fase later op de dag voort te zetten. Een rondleiding door de gevangenis moest immers stipt op tijd worden afgehandeld. Strenge controle aan de poort (geen zonnebril of shirts zonder mouwen of blote voeten, wel was een bh verplicht) leidde tot enig oponthoud. Gelukkig herkende een van de bewakers onze tuberculose arts Roxana, waardoor een geanimeerd gesprek ontstond. Deze man komt vaak op de GG&GD Utrecht ter controle en was nu door het bedrijf uitgezonden naar Curaçao om het personeelstekort op te vangen. Na een praatje van een bewaker pur sang werden we rondgeleid door de gevangenis. Via verschillende afdelingen kregen we goed zicht op de wijze waarop de gevangenen hier worden opgevangen en medische zorg krijgen. Een kijkje in de FOBA liet een twintigtal gedrogeerde mensen in eenmanscellen zien. Heel anders dan de Nederlandse variant in de Bijlmer, waar het heftig aan toe gaat. Even schoot de bewaker in paniek toen hij meende dat één van ons van de groep was afgedwaald. Al snel bleek dat we toch compleet waren. Zijn hartslag stabiliseerde vlot. Hij was immers in goede handen bij zoveel artsen. Het mooie van deze scene vond ik dat achter zijn stoïcijnse gedrag toch een mens van vlees en bloed verborgen zat. We kregen een goede indruk van de gevangenis, waar zowel langdurig als kortdurend gestraften verbleven als ook drugsdealers en zware psychopaten. Natuurlijk waren de vrouwen gescheiden van de mannen. Terug in Willemstad werden we op de Universiteit verwelkomd door Peter Rogers (Dean St. Martinus University). Henriette Hooijkaas (arts M&G Jeugdarts) vertelde met verve over de situatie van de jeugdigen op het eiland. Aan het einde van de dag vertrokken we per bus naar Tempo Doeloe, een prachtig restaurant, waar we ons tegoed deden aan lokale en minder lokale gerechten. In de avond maakte de ICT groep het door Sirving ingebrachte onderwerp af. Na een rondje langs de bar, die stipt om 23.00 uur sloot, ging iedereen moe doch voldaan te bedde.

De volgende ochtend (vrijdag 25 maart) stond ik net als de dag ervoor om 06.00 uur op. Een kwartier later toonde de zon haar warme hart en liep ik in sportkleding het hotel uit. Het hardlopen door een ontwakende onbekende warme stad met vele zwervhonden is toch wel even wennen. Terug in het hotel zijn weer de bekende mensen in het zwembad, terwijl anderen zich tegoed doen aan de vele mogelijkheden van het ontbijt. Om 08.00 stipt op de Universiteit, waar na even

wachten het eerste praatje over infectieziekten plaatsvindt. Van Jeanette de Boer kregen we de taak om een casus over een difterie uitbraak uit te werken. Dat had heel wat voeten in aarde en je leerde de ander ook nog beter kennen. Een onverwacht maar plezierig neveneffect. De lokale arts Infectieziekten Izzy Geistenbludt nam de Nederlandse interpretatie van de Curaçaose situatie danig op de hak. Met moeite konden we ons van hem losrukken. Hij had ook goed nieuws. De incidentie van dengue is op dit moment laag. Wel blijven

sprayen met DEET. Het strakke sociale programma wachtte op ons. Een lange busreis voerde ons tot halverwege het eiland waar we een heerlijke lunch bij landhuis Daniël genoten. Daarna de weg weer terug naar de fabriek waar al decennia lang zout water wordt omgezet in zoet drinkwater en tegelijk energie wordt opgewekt (Aqualectra). Voorzien van een mooi petje en een flesje water stapten we weer in de bus en vertrokken naar Westpunt. Een korte stop om een glimp op te vangen van een aanstormende zee in een grot en daarna een duik in de zee werden ons even gegund. Amper droog achter de oren zaten we in een restaurant, waar we erg lang moesten wachten op de Polar. Het eten was net als wij al verdroogd voordat onze grote vriend eindelijk te voorschijn kwam. Echte NVAG leden laten zich niet kennen

en preventief zoals we zijn zorgden we voor een redelijke buffer. Natuurlijk op eigen kosten. Jan is scherp en blijft op de kleintjes letten.

De volgende ochtend (zaterdag) wederom na het hardlopen om 08.00 uur braaf in de gehoorzaal, waar Homan Jeung, huisarts en voorzitter van de Curaçaose

huisartsenvereniging zijn beklag deed over het gebrek aan solidariteit van de overheid. Een mooi (maar wel lang) verhaal van een man die hart heeft voor zijn vak. Joan Onnik en Elly Cleton hielden in korte tijd een relaas over de financiering van de zorg en de effecten van de WMO op het gemeentelijke beleid. Helaas was de Curaçaose afvaardiging niet aanwezig om een het verhaal van de andere kant te vertellen. De spoedeisende hulp op Curaçao is in goede handen bij Leon Ponte da Costa, de Eerste Hulp-arts van het St Elisabeth ziekenhuis, zo bleek later. Onze Nederlandse vertegenwoordiger Rob Lichtveld, had een mooi verhaal over de ambulancezorg. Vanwege de tijd moest het verhaal sterk ingekort worden, tot groot ongenoegen van Rob en de overige toehoorders.

Na een traditionele lunch bij Olav (een Hollander, die aan de andere kant van de stad een zaak probeert op te zetten) voerde Sirving ons mee naar zijn ziekenhuis. Het Elisabeth ziekenhuis is een ouderwets ziekenhuis, waar de klassenindeling nog van toepassing is en een enorme schuld op drukt. Besprekingen zijn gaande om het ziekenhuis financieel overeind te houden, maar de verwachting is dat afgekoerst wordt op een faillietverklaring. Nierdialyse patiënten kunnen daar de dupe van worden. Deze patiëntengroep is erg groot in vergelijking met andere landen. De hoge incidentie van suikerziekte onder de bewoners van het eiland ligt hieraan ten grondslag.

Terug uit het ziekenhuis ging de ICT groep weer van start. Nu schoof een aantal artsen M&G verzekeringsgeneeskunde aan. Aernout bracht met verve een praktisch onderwerp over een dood kind in. Ook na afloop was de discussie hierover nog niet verstomd. Velen hadden zich die avond ingeschreven voor een pianofestival, zodat

we al vroeg aan tafel gingen. Het eten in de Boogjes was goed en veelzijdig. Men was voorzichtig met de Polar, omdat geen noot gemist mocht worden.

Op zondag verzorgde Anko van der Woude, een architect om 09.00 uur een rondleiding door Otrabanda, het aandacht eisende en complexe deel van de stad. Vele huizen staan leeg en op instorten. Monumentenzorg wil ze allemaal graag opkopen en opknappen maar de eigenaren willen op financieel gebied het onderste uit de kan. Toch lukt het om sommige gebouwen weer in de oude staat te herstellen. Dankzij de inzet van de architect valt Willemstad onder het Unesco erfgoed. Na de lunch (wederom bij Olav) brieften Adriaan Hopperus Buma (Inspecteur Militaire Gezondheidszorg) en Tanja Liefing (hoofd Geneeskundige Dienst Zeemacht Caribisch gebied) ons over de zorg aan de militairen. Daarna nam Ernst Roscam Abbing (hoogleraar sociale geneeskunde en ex inspecteur IGZ) ons mee naar de taken en rollen van de inspectie. Zijn zeer boeiende betoog werd gevolgd door een diner in Pampus. Om stipt 20.00 uur zaten we in de collegebanken en hoorden we wederom Ernst Roscam Abbing en zijn Curaçaose collega Early Elschot nog niet eerder genoemd over hun ideeën over taken en rollen van de Inspectie Volksgezondheid. Tegen 22.15 was de discussie uitgewoed en konden we na een korte visitatie van de lokale bar vroeg ons bed in.

Maandag was de dag van de vele praatjes, dito aanpassingen en uitval van sommige onderdelen. Stipt om 08.00 uur trapte de directeur van Capriles (psychiatrische kliniek), Walli Oostburg, af en in zijn slipstream legde Wim Gorissen de overeenkomsten en verschillen uit op het gebied van de GGZ uit tussen Nederland en Curaçao. We waren al weer fors in tijdnood gekomen en mijn praatje over de dak- en thuislozenzorg moest ik inkorten. Na mijn laatste woorden gaf Sirving aan dat besloten was om de excursie naar de huisartsenpraktijk te laten vallen en dat we tijd genoeg hadden voor de overige onderdelen. De volgende spreker, Willem

Zijn Curaçaose kompaan verhaalde daarna over zijn ervaringen op het eiland. Weinig steun vanuit de overheid en slechte omstandigheden, maar Leslie Roosberg hield moed en nodigde ons uit om een avond mee te lopen in zijn rondgang op straat.

Een deel van de groep kon 's middags de gevangenis bezoeken. De ICT groep was die middag vrij. Na de lunch in 'de kleine wereld' (heerlijke lokale gerechten) trok ik mijn stoute schoenen en mijn zwembroek aan en kon me eindelijk laven aan de warme zonnestrallen en het lauwe heldere zeewater. Drie uur later zaten we alweer in het hotel en deden ons tegoed aan het diner. Om 19.45 trok ik met Rob Lichtveld en Roxana van Nispen naar de universiteit waar we met de Curaçaose artsen een ICT groep zouden draaien. Na afloop waren de artsen enthousiast en voldoende ingeburgerd om zelfstandig een ICT groep te draaien.

Dinsdag 29 maart was de laatste dag van de referaten. We hadden (inclusief de ICT bijeenkomsten) al 15 programma's afgewerkt en op deze laatste dag stonden maar liefst 7 onderwerpen gepland. Jan Willem Brethouwer memoreerde het belang van collectieve preventie, Saskia Laeijendecker en haar Curaçaose collega Henriette Hooijkaas en Florella Rojer benadrukten het belang van de jeugdgezondheidszorg, het Curaçaose vaccinatieprogramma en de zin van seksuele voorlichting bij de jeugd. Diverse andere Nederlandse en Curaçaose sprekers passeerden de revue. Luuk Lechner hield een mooi betoog over de forensische geneeskunde. De lokale internist Ken Berend, sprak vol verve over de penitentiaire geneeskunde met indrukwekkende casuïstiek over de bolletjesslikkers. Aernout deed het daarna dunnetjes over met zijn verhaal over de Nederlandse situatie. Het programma werd die ochtend redelijk verstoord door een ingelaste persconferentie. Vanuit onze groep deed Jan Vosters

namens de NVAG het woord. Het fors uitgelopen programma kon redelijk op de rails worden gezet, maar ontspoorde weer door de mogelijke komst van de minister van Volksgezondheid. De in haast bestelde taart werd om 17.00 uur met een raar gevoel door Jan en mij aangesneden. De minister liet verstek gaan. De referaten van Siring en Jan over onderwijs lagen nog zwaar op de maag. Het voortreffelijke praatje van

Rene Héman zorgde voor een forse verlichting van ons gemoed.

De avond werd afgesloten met een diner in L'Aldea. We werden met twee limousines als sterren vervoerd van en naar het restaurant. Daar deden we ons tegoed aan gesprekken en lokale gerechten.

Woensdag 30 maart was de meest herkenbare dag voor iedereen die laat in de middag naar huis gaat. Inpakken, hangen en wachten tot het vliegtuig gaat. Dit vertrok keurig op tijd. Met weemoed keek ik uit het raam en zag het vasteland snel kleiner worden. En hele ervaring rijker. Enige dagen later ontvingen we onderstaand bericht. De situatie was er niet beter op geworden.

Ronald Smit

Personeel jeugdzorg in onwetendheid

06-04-2011 15:28 | [NIEUWS](#) | Annelous Neven

CURAÇAO - Personeelsleden van neGen consultatiebureaus en van het hoofdkantoor van het Departement voor de Jeugdgezondheidszorg hebben hun sleutels moeten inleveren. Minister van Gezondheid Jacinta Constanica heeft zonder opgegeven reden de sloten van alle kantoren vervangen.

Het personeel heeft afgelopen vrijdag de sleutels moeten inleveren bij de implementatiemanagers. Moeders die met hun kind voor een afspraak kwamen werden naar huis gestuurd. Omdat de sleutels ingeleverd zijn hebben de medewerkers inmiddels geen toegang meer tot de gebouwen.

Onwetendheid

Er is bij de medewerkers en bij de klanten veel verwarring ontstaan over de actie van de minister. Tot op heden weet niemand waarom Constanica deze actie heeft genomen. Het personeel werd vrijdag, nadat ze de sleutels ingeleverd hadden, uitgenodigd op kantoor van de minister. Constanica liet het ook bij de nieuwe afspraak, die op maandag gepland stond, afweten.